

บทละคร

เล่ม ๒

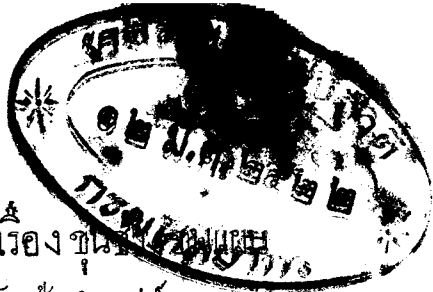
เสภา เรื่อง ชุน ช้าง ชุนแผน

ตอน ดั้ยฟ้าทำเดนมัท

(ประเพณีฐี อักษร ปรุ่่ง)

ว.ศ., ๑๒๘

โรงพิมพ์ ศุภการ จำรูญ

บทละคร เสด็จฯ เรือง ขุน
ตอน สร้อยฟ้า ทำเสน่ห์

(ประเพณีรัฐ อักษร ประชุม ตาม คำ เสด็จฯ ครงกรุงศรี
อยุธยา)

ช. น. ช. อ. น. แฉ

ชุดที่ ๕

(นิเวศ อาณาจักร) ฉาก อย่าง ชุดที่ ๒ คดี
ละคร มี นาง สร้อยฟ้า ศรีมาตา แต่ อีเมี้ย อีโหม เตรียม
รับ พระไวย

ร้อง โยนตาม ๑ เจ้าหมื่นไวย ผูกใจไม่สะดวก เดิน
อาจ ไอ้อ่า กัดบับ มาบ้าน คิดถึง สาว สร้อยฟ้า ขุนฯ ถลาง
ชารมณี ร้านเสน่ห์ คนอง ใคร่ ครอง นาง เคื่อง ชุ่น ฉุน
ศรีมาตา เตะ ฟัง เกิด เฮะ มัน จะได้ อย่างไม่ บ้าง คั่น

เลขห้อง

895.9112

เลขหมู่

1521 บข

๓.2

เลขทะเบียน

บ. ๑๒๐ ๖๓๐
น. ๕๐๖

เรื่อง ขุน ข้าง ขุน แผน

๕๓

เพ็ญ เค้น กิ่ง ๆ ถึง หอก ตาง เห็น สอง นาง หัน หงษ์ หนึ่ง
ประชัน (ขับ) ศรี มาตา เจ้า ก็คว่า พาน ผ่าผัดดี สร้อย
ฟ้า ส้มค หน้า เตี้ยค เมียด ถัดนี้ ทำ เซ ซวน ม้วน ถัม ลง
จม ก้น (เอง) เออ กระนั้น ดี คะ หม่อมโปด เซิญ คุ
เอา แชน ก้น ข้อย ใจ ไม่ ให้ เข้า ถ่ม น้ำ มาก น้ำ พู
เอา เมื่อน หัว หู กระซิบ ต่ำ ข้ำ ปาก น้ำ มาก พู โส่ ถัม
ให้ ฝัง คุ เต็ม ตามที่ (ขับ) พระ นาย ไวย เม็ด ไป ไม่ ทน เห็น
หัว ออก เค้น ฝั่ง ๆ เตี้ยง อั้ง มี เหลือบ เห็น ดาว สร้อย ฟ้า นำ
ปรานี่ ถัม ลง ตรง ศรี มาตา นั้น ทตั้ง โดค โกรธ ใจ
ตั้ง ไฟ วัณ ยืน ขยับ มี อรรว หนี คว สัน (เอง) เหม
คุ คุ อี บ้า ตา เปน มัน ถัม เมีย ก้น หมัน เต่น เปน ข้ำ ไทย
มึง ช่วย มา ก็ ชั่ง ตัง ช่ม เหว จะ กัด วั เกรง สัก นึก ก็ หามี่ ไม่
ฉา ถ่ม ฤย ทิม ทำ เต่น หน้า ใจ มัน ยิ่ง กว่า มึง ได้ ชเคย

มา (ขับ) ศรี มาตาว่า (เฮง) อี ฉัน ไม่ทัน ทำ
 พ้าผี เกิด วิวาท กรรม อไร นิ หนา เสร์เสร์วั้ง แก่ง พาด
 กต มารยา ทำ ต้ม ตง แด้ว ก็ หา ว่า ถีบ ทำ (ไวย)
 เอ๊ะ เถียง อิก แด้ว เต่า อี เจ้า เดห์ ถีบ แม่ สร้อย พ้า เซ
 คม่า ขว้า ยังโยโสโก หกไม่ ตก คำ อี มุสา บำ รยา
 สบถ ดน เห็น แก่ ตากดำ โถง มิติไม่ รับ พุด สับ ปดัม
 ไม่น้อย อี สร้อย ส่น จับ เช่นได้ สั้น อี สั้น กระตา วน
 โหย แต่ คั้น มีช หมายถึง มิ่งดี วัน วิวาท ทราด อิง หึง สร้อย
 พ้า ตำระพัด จะ ตำ หล่อน ร้อย สี่ มิ่ง ยุยแยง แก่ง พ้อง
 จน ค้อง คี แต่ เพียง นี อี รยาไม่ หน้าใจ ค้อ หน้า ค้อ
 ตามา ขวิด ผิด ๆ ถูก ๆ จะ ฉีก เนอ ถือ กระตุก หล่อน
 ถึงไหน มัน มี ทำ บ้าง เลย จะ เคยใจ (ขับ) ฉวย
 ไม้ คี ค้อ น ตดบ มา ขวับ ๆ ยับ แดก แดก หลั่งไหล
 (ศรี มาตา) ช่วย หลาน ด้วย บ้าง ปรระไร คุณ ย่า เจ้า ชา

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผน

(ชับ) ทองประศรี คโณใหญ่ (เอง) ตะใจกูดา
 ทำปากกล้าไม่กลัวจนผัวคือ ปากจืดหัดถ้อยน้อยไป
 ฤฯ เขามัดมือโยงเขียนเขียนเป็นผี ผัวเขาว่ากตัญ
 เลี้ยงเปรี้ยว ๆ คือ ถิ่นทำยำ ยี่ออ ต้วอัยฟ้า ฉาผลัก
 ได้ชอวอยเขาอีกดีเหว้ย (ชับ) ชุมพดว่า (เอง)
 ออย่าเลยคุณพี่ชา (ชับ) ถูกถนกันพี่ศรีมาดา
 พระวอยได้หวดมาจนย่อยยับ ถูกเมียศรีมาดาก็
 หลายหน ถูกชุมพดน้องชายก็หลายชอัม ศรีมาดา
 ด้งร้องเข้าห้องลับ ทองประศรีเต็นหวัมรงมไป
 ประคองชุ่มชุมพดมาตำอิ่งบ้าน (เอง) มาคือ
 หลาน ๆ กุทำอไรให้ เมียมิ่งทิ่งกันถั้นไป โยมิ่งไม่
 ต่กันอ้ายคั้นเคอะ อ้ายชาติชัวกตัญเมียเสี้ยนน้ำหน้า
 ชุนนางบ้าโล่มมอ้ายจมเปรอะ หลับหูหลับตาอ้าย
 บ้าเซื่อะ จมเงอะเปล่า ๆ อ้ายเมามาเมีย (ชับ) พัก

พุ่ม อุ่ม หลาน มา อาบ น้ำ (เอง) อ้าย รยา หลัง ใต้
 ค้าง ไก่ เขียว อ้าย จอง หอง คู้ น้อย ผัด เมีย (ขับ)
 น้ำ คา เรียบ บ่น พด้า แก ว่าไร อุ่ม หลาน มา หน้า ห้อย
 ยิง หมอง ซ้ำ (เอง) คุณัน ทำ ชุม พด จน หลัง ใต้
 (ขับ) ส่อน ปดอบ เช็ด น้ำ ตา พดาง ทา ใต จู ชน
 เคียงใหญ่ ให้ หลาน นอน ๗ ๔๐ คำ เจรจา

ขับ ๑ พ่อ น้อย เด็ก เด็ก น้ำ พริก พดาย ชุม พด
 ค่อย ชน บน เคียง คุณ ย่า ไม่ กถ่า อ่อน พอ พดบ คำ ย่า
 แดง ศักร ทรวง สัก อ้น นิ่ง ครอง หมอง น้ำ ใจ ๗ ๔ คำ
 ร้อง สร้อย เพลง ๑ โอ้ ว่า พี่ ไวย น้อย ช่าย เขี่ย
 ไม่ เห็น เคย ว่า จะ เปน เช่น นี้ ได้ หลง ส่า ออย สร้อย พ้า
 พา เขว ไป เขา ไล่ ไค้ คดุม จริง ทุก สิ่ง อ้น ไม่ ไค้
 ถาม ขาราม เมมา เข้า คน ผิด น้อย นี้ คิด สั่ง ไล่ ใจ พรัน ๆ

คุณย่า เจ้าชา (ฉบับ) ทอง ประศรี หั้วร้อ (เอง) พ่อนี้ น้ำ
 นอน เกิด ย่า จะ เด่า ให้ เจ้า พัง เขา เรื่อง พระไชย เชนฐู
 เกิด ฤๅ เหวย เป็น กระไว มิ รั๓ โดย ถ่มไป มั่ง ยา จำ ได้
 แค้ เมื่อไป อยู่ ไร่ รั๓ มี เมี้ย ออก ลูก ข้าง หลัง กตาย
 เปน แมว เอ้ ผัด แถ้ว พ่อ หนู คุมิ ไร่ ฤ๓ หลง เด้อ เพื่อ
 ไถด แถ้ว หตาน แก้ว ไม่ ได้ เห็น เด่น งาน มา นาน แถ้ว
 จะ เปน แมว ฤ๓ ก่อนไม้ ไม้ รั๓ โดย ข ๓๔ คำ เจรจา
 รั๓ อม คัก ๑ พลาย ชุมพต หั้ว ร้อ ยอ คุณ ย่า
 (เอง) เพราะ นักหนา คุณ ย่า เด่า แม่ เจ้า เอี้ย (รั๓)
 ทอง ประศรี กอด รุม ดุบ ชม เชน แถ้ว ก็ เถย หดับ กรน
 อยู่ บน เคียง ข ๒ คำ คุระ นอน
 รั๓ ๑ เจ้า พลาย น้อย คอย รั๓ พัง ๕ คับ เห็น
 ย่า หดับ เจริบ เชนม ถึง ๕ เคียง ค่อย เชนอน เดอน ย่อง ดูก

เรื่อง ขุน ช้าง ขุน แพน

๕๘

มอง เมียง แดง ตเกียง แก้ว สว่าง กระจ่าง ตา ให้
ไต่ก แค้น เสียใจจะไปจาก น้ำ ตา พราว พราว พราย
แก้ม ชัย ขวา ถอด ประวะ ห่อ กำไล สร้อย เต็มมา ที่
คุณ ย่าจัด แจงให้แต่ง ตัว กำไล ท้าว สอง ข้างข้าง เสีย
สิ้น แล้ว ถอด ปิ่น มุก จุก ออก จาก หัว พิศุ่ ดั่ง ของ
ยัง หมอง มัว แม่น คิด ตัว ไป เดียวนี้ จะ มี ไทย รวม
สิ่ง ของ กอง ไว้ ไก่ ต้น ย่า หนู ชบ หน้า ลง แล้ว
ก็ ร้อง ให้ (เอง) โอ้ มี กรรม จำ เบน จะ จาก ไป
ด้วย เจ็บใจ เหลือ ที่ จะ ทน ทาน จะ พัง บุญ คุณ ย่า อยู่
ที่นี้ เกรง พิ ไวย โบาย ตี ช่ม เหนง หาดาน จำ จาก กัน
เดิน ต้น ดง กันดาร ขึ้น ไป บ้าน กาญจน์ บุรี พ้อง บิดา
โอ้ ว่า เจ้า ประคุณ ของ หาดาน แก้ว ต้น ชน แล้ว ตา จะ

เปี้ยก ร้อง เรี้ยก หา ไม่ เห็น หาย ก็ จะ ฟาย ฟุ่ม น้ำ ตา
 (ขับ) เจ้า ก็ กอด ท้าว ย่า สอน ไป ข ๑๒ คำ โอด
 ข ๑๐ จน แด้ว เตี้ยง โก่อ ชน กถัน สอน กถัว ย่า
 คั้น สวด มนต์ พันไม้ ไหว ลง จาก เคียง เมียง มอง มา
 ห้องใน ประจง ได้ เตื่อ เขี้ยว กาง เกง แดง กระทบด
 จุก ผูก ผ้า ประเจียด รัต คาด เข็ม ชัด เครื่อง รวง อย่าง
 เข็ม แฉง ถือ กฤษ น้อย ค่อย ๆ เตียบ ไม่ เขี้ยยม แรง
 แอม ฝา แฝง ย่อง ออก มา นอก ชาน เข้าใน เรือน ๘ ไฟ
 พี่ ศรี มาตา เห็น ใต้ กอ หดับ ไหว ให้ ส่งสาร ชน ปลุก
 ชน อำตา จะ ช้ำ การ ค่อย ชย บัง บาน ลง ดาน กถอน
 (ร้อง กบเต้น) กรวบ ๆ พี่ ศรี มาตา น้ำ ตา ตก รก่า ออก แฉง
 ล้อ กถอน อ่อน (เอง) ไช้ มี กรรม จำใจ จะ จากจร ค่อย

เรื่อง ขุน ช้าง ขุนแผน

๖๑

อยู่ก่อนเกิด หนา ขอตาไป ดงสารที่ อยู่เคียง จะ เบียด
จิต เขาพาต ผิด ค่ำไม่ ปราไศรย จะ ชุม ผอมครอม
กรม รทมิใจ น้องจะไป ตบพิณวันแล้ว (โอด ขบเอง) ไช้
รู้ คัก จะ สัก สัก หา ด้วย ได้ เคย เห็น หน้า แต่ น้อง
แก้ว เขาโบยตี พี่น้อง ยัง เป็น แหว น้อง คิด แล้ว แค้น
แค้น แน่น อูรา ถึง อยู่ ด้วย ช่วย พี่ ก็ มิ ได้ จะ รับ
ไป บอก พ่อ แผน ถิ่น มา หา (ขบ) สู้ ชัด ชัน ถิ่น
สิ้น ถิ่น น้ำ คา ถูก ออก มา นอก ขาน กวาง สว่าง ไฟ
เห็น ชนม นม เนย ใน โศก น้อย ขวอย พี่ ศรี มาตา หาไว้
ให้ จะได้ กิน กวาง ทาง ใน กวาง ไพร หยิบ ได้ ได้ คาค
พุง มุ่ง จาก เวื่อน ข ๑๖ คำ

(ร้อง พรหมณ์ ดัด นำ เค้า) ๑ ฝ่าย พี่ชาย พราย

รณานุกรม ทอง โศก เต็มบ รเมียงเคียง น้องยัง เป็น เพื่อน

ฟ้า กระจ่าง แจ่ม แจ้ง ดุ๊ก แสง เคือน ดง จาก เวื่อน

รับ สู่ กาญจน์บุรี ข ๒ คำ เขต ฉิ่ง

ขับ ๑ เตี้ยง บิน คิ่ง อึ่ง เหต่า กระเหว่า ร้อง คี
 หอ กดอง ทาน ย่า ทอง ประศรี แน่ รังบี หดับ ไหล ไม่
 ส้ม ประดี พอไก่อ่ คี บัก ชน ดันนั คัง แก่ ผัน ว่า เตื่อ
 ใหญ่ ได้ กระไซก มัน โดดไฮก เข้า มา คม ขบ เขา หดัง
 สดุ้ง คัน โคน เตี้ยง เตี้ยง คัง คัง ร้อง โอย คัง ชน ทัง หดับ
 กัดบิ ฟัน ภาย แก่ ต้ม คา ชน คุ รั้ว ว่า ผัน ยัง นึก กัดวิ
 คิว ดัน มี ไคว่ หาย เหลี้ยว ซ้าย แด ขวา หา หตาม ซ้าย
 ไม่ เห็น พลาย น้อย นึก อนาใจ ดูก ชน มอง ร้อง เรี่ยก
 พลาย ชุม พด อ้าย นี้ มัน ชุก ชนไป หนไหน บัน เชื้อ
 อ่า คา เขม้น เห็น กำไธ แหวน ไบไม้ ปะหล่ำ ปั้น เตมา

เรื่อง ชุม ช้าง ชุม แผน

๒๓

เอ้อ เจ้า ของ กอง กระจาย อยู่ปดาย เคียง คกใจ ดงไกร
เหวียง เขา หัว ผ้า ขรอย หนี ไปไหน พ่อไม่ ตา (เอง)
ไอ้ พ่อ ทูด หัว ยา เปน อย่างไร (จับ) แก เที้ยว วน
คัน คว่า หาไม่ เห็น (เอง) ฤ คั้น นอน สอน เว้น เค้น
อยู่ไหน (จับ) มอง ใต้ ตุง ใต้ เคียง เคียง โผง ไป
ร้อง เรือก หา ข้าไทย อยู่ ไวย วาย (เอง) เหวย อี มี อี
เม้า อ้าย เก้าโต ทั้ง อ้ายโพ แม่ มิ่ง ช้าง นอน ตาย มัน นำ
เขียน เตี้ย บ้าง ให้ หลง ตาย อ้าย ฉิบ หาย ตาย โหง
โก้งโค้ง นอน (จับ) ข้า ไทย ใต้ ยิน เตี้ย ทำน ย่า
คกใจ เอ้อม เอ้อมคว่า หา ผ้าผอน ถูก ชน แถ่น กัก กัก ชัก
ดิม กตอน ยัง มีว นอน เขียม เข้า มา ยืน ดู ทอของ ประศรี ชี
หน้า คำ แซงแซ่ (เอง) โครคร แม่ มิ่ง ยัง ออก มา ยืนอยู่
พดาย ชุมพด หนี ไป ก็ ไม่ รู้ ไป เที้ยว หา หลาน ฤ เรื่อ ๆ

มา (ขับ) ข้า คน อุดหน่าน ทั้ง บ้าน ช้อง มั่ง ก็ ร้อง
 กู้ ตะโกน เที้ยว โพน ทา มั่ง จึง ไป ได้ ตาม ตาม วัด ฉา
 ไม่ พบ แล้ว กัด บั มา บอก แก่ นาย ๗ ๒๐ คำ เจรจา

๑ ทอ ง ประศรี คี อก สิ้น ให้ แก่ เตี้ย โย ตม จับ
 ผงับ หงาย ข้า ไทย ชาย หมิง จึง วุ่น วาย ชั่ว แก่ ไช
 ให้ คตาย พน ๕ ๕ มา ๗ ๒ คำ โอด เจรจา

ขับ ๑ สร้อย พ้า ชื่น พระ หมั้น ไวย นอน ใน ห้อง
 เตี้ย คน ร้อง กวี ติ กรวด ทวาด ผวา คิด ว่า ไฟ ไหม ๕ ติ
 คิด หลั่ง คา เมีย คว่า ของ ผัว คว่า ตาม โดด ไป พระ
 หมั้น ไวย จึง ออก นอก ประตู แด ดู หา เห็น ไฟ ไหม ไม่
 เห็น แต่ คน บน นอก ขาน จึง พล่าน ไป ตาม ว่า ใคร เป็น
 อไร ไย วุ่น วาย ๗ ๔ คำ เจรจา

เรื่อง ชุนซ่าง ชุนแผน

๖๕

ฉบับ ๑ ของประศรี หน้าว่า (เอง) อ้ายไวย
อ้าย อัมปรี อัจรวโร นอน จนตาย เพราะ เมีย มึงหวงหึง
กัน มาก มาย พดอย ออ พดาย ค้อง คัจจิ่ง หนี ไป
กู แค้น กว้าง มี หน้า เยี่ยม มา ถาม โคตรแม่ มึง ไป ตาม มา
ให้ได้ ไม่ได้ หลาน กู มา เอะ หวอ อ้ายไวย กู
จะ ค่อย หัว ให้ ตง เป็น เมื่อ (ฉบับ) แก บั่น ต่ำ หลาน สไฟ
พิไร ร่ำ (เอง) มัน ก่อ กรรม เพราะ อี ดาว อี ชาว เห็น
คำ คารม แปร วัน เบี่ยง จน เตียง เครือ ถ้วน หน้า
เหยย ใจ เตื่อ ไม่ เชื่อ เดย (ฉบับ) แก ครวญ คร่ำ ร่ำ ให้
พิไร บั่น (เอง) โย่ พ่อ พดาย ชุม พด ของ ยา เอ้ย พ่อ อยู่
บ้าน บ้าน นี้ ได้ ชม เขย กตาง วัน พ่อ เคย วาน ยา ให้
บั่น งัว เคย วง เต็น เข่น เข้า เตียง แจ้ว ๆ แต่ วัน นี้ เงยบ
แล้ว พ่อ ทูต หัว ยา จะ อยู่ ไป โย ให้ หมอง มัว (ฉบับ)

แก ทอดค้ว กัดง กตอกกตางนออกชาน ๗ ๑๐ คำ โอค เจรจา

ขั้ ๐ ครานน จัง โณม พระหม่นไวย เห็นคุณ ย่า
 ร้อง ให้กัด้งดาร์ จัง จั้บยามตาม คำวาทะอาจารย์ วัน
 อังคาร เศษ เดาร์ เข้ายามจันทร์ จะ ไปด้มา คั้มิ เบ็นไร จะ
 พาน พบ ท่าน ผู้ ใหญ่ เกษมด้นทั้ จัง เข้าไป ไหว้ ย่า
 แด้ว ว่า พถัน (เอง) พ่อ พถาย นัน หถาน เห็น ไม่ เบ็นไร
 พิคเราะห์ คฤกษั้ยามตาม คำวาทะ ใน ฝอย ว่า จะ ไป
 อยู่ กับ ผู้ ใหญ่ หถอน วรตัก ถึง แม่ หถาน แน่ ใจ
 เห็น จะ ไป ยัง บ้าน กาญจันบุรี ดับ ห้า วัน นัน แตะคู
 จะ รั้ ช่าว จะ ออ ฉาด ไป ไย ไม่ พอ ที่ ไคร
 จะ ทำ อะไร ได้ นัน ไม่ มี ประเดยว น เติน มุง ช้าม
 ทุ้งนา ๗ ๘ คำ เจรจา

ขั้ ๐ ทอง ประคั้ว นังนัง พง หม่นไวย ค้อย
 คถายใจ เห็น จริง แด้ว จัง ว่า (เอง) เองดี รั้ คูยามตาม

เรื่องขุนช้างขุนแผน

๖๗

คำรา จริง เหมือนว่า จะ ค่อย หาย ดาย กัง วด ถ้า
ด้บ ปลับ กับกู ดู ไม่แน่ ไครแม่ มิ่ง จะลง เป็น ทำ
ฝน หลาน กู ยัง เด็ก เด็ก กว่า คน จะ ดั้น ดั้น เคน
คง สันโดยรู้ เดียว เลื่อต่าง กตาง อวัญ มันมีบปีาบ
จะ ห้วน ความวงเง ไม่ วายเสียว ท้อง ทุง นาหญ้า ดก ออก
รก เรียว ทั้ง งู เจียว ชุ่มชุกทุกประการ (ขัม) แก
มัน พรางทางขแง แดเห็นห้อง เห็นเข้าของก็ ร้องให้ อาโดย
หลาน เขา เชื้อก น้อย ร้อย เมย เข้าบม บาน ทุก
โรง ค้าต ฉี่ต่าง ดั้น ทั้ง ปอง (เอง) ช่วย พิ ทักษ รักษา
หลาน ข้าจะเจ้า ทั้ง เบ็ดไก่ เหล้า ข้า จะ บ่วง สรวง
คิ้ว คะ หมู คู้ หุ่นพ้อไม่ ด้อ ดวง (ขัม) แด้ว ทำบ่วง ห้อย
เบย ไว้ ห้วนอน (ร้อง โอ้ซากูต) เข้า เย็น เป็นทุกข
ถึง หลาน น้อย แก หงอยก้อย บ่น ออก กอดแต่ หมอน
พระสุริยา สายอินห้ ตง รอน ๆ แก เรา ร้อน ร้องให้ ไม่ วาย

วัน ๗ ๓๒ คำ โอด เจรจา (เข้าห้องศรีมาตาออก)

ชั้น ๑ นำ เวชยานาวี ศรีมาตา โคกเคียว รั้วซี่
 วน บัณฑิตย์ ยิง พลาย พราว จากเคหา ยิงจามัดย์
 ออก เจ้า ลั่น ดั้เทม วัณ เหมือนนอน เพลิง เพราะพระ
 ไวย ไป ตำออยกับ สร้อยฟ้า ย่า กั คำ พด้อย ๆ ปด้อย
 เตี้ย เห่ง จน ชุมผอม ตรอมใจไม่ สำเวง สดบรเวทิง
 ท่อมทกซ์ รมทน (ร้องแซกโอดเอง) ไ้ น้องชายพตาย
 ชุมพตคนดี เขย พ้อยู่เคย เพื่อนพี่ ซี้ เหตุ ผล เห็นเขา
 ค่ พี่ มิ เว้น เป็น ถึงวด พ่อ ช่วยฝนไฟตทาน้ำคาตล
 ความ รัก พี่ น แค้น สด จะ รัก จึงหาญหัก บุก ไม้ไป
 หา พ่อ เขิญ มาแก้ เด่นห้ ดันดี คิดขัด คอ ถึง ห้าม เจ้า ๆ
 ไม่ รอรรม เลย ๗ ๔ คำ โอด (ชั้นเอง) นำส่งสาวบ้านฉ
 พ่อพตายน้อย จะ ด้อยน้ำคานองแล้ว น้องเขย บุกหนทาง
 กตางไพรเจ้า ไม่เคย น้ำค้าง จะ เปรย ประ ค้องให้

เรื่องขุนช้างขุนแผน

๒๘

หมอง มอม ทั้ง จุกไว ใคร เต้าจะ เก้าจะ ต่าง ต้อต
ต้อข้าง ถิ่น อาย จะหาย หอม จะเปลี่ยว เป่ต้า เหงา
ครำ รก้า ตออม ถึง บ้าน พ่อพ่อ จะมอม ลง ผิดตา
พ่อ เจ้า ประคุณ ขุนแผน ของตูกแก้ว พ่อ รั้วแล้ว คง
จะรีบ ลง มาหา นี้ คอย หาย หลาย วันไม่ หัน มา ฤ
พ่อ ต้ม คั่ว มาตา เตี้ย แล้ว กระทบ ฤ อยู่ เดี่ยว เหลี้ยว
หา ใคร ไม่ เห็น เขาเขี้ยว เขี้ยว ตั้ โบาย รบม หลั่ง
ทั้ง เรือน นี้ มี แต่เขาชิงช้า ทุก วัน ยัง ตั้ วิต จะ วาง วาย
ทั้ง แม่ พ่อก็ อยู่ ถึง พิษตร ไ้ คัด ๆ ขึ้น มา ตั้ ราว ขวัญ หาย
(ชับ) ตั้ อ้น อ้อน อ้อน ทอด รทวย กาย ไม่ ว่าง
วาย วัน ทุกข์ ทรมาน จำ จะ ให้ ไป บอก ถึง แม่ พ่อ
ลง มา ต้อ ว่า กัน ให้แตก ฉาน แม้น หม่อม ไวย ไม่
อึ้ง ชน จั้ ชาติ จะ ก้ม หน้า ไป บ้าน บอช เป็น
ชั้ ๗ ๑๒ คำ เจริญ

ชับ ๑ คิด แล้ว เรียก คำ เก่า ชาว พิ จิตร (เอง)
 เข้าย ช้าย ทิด เร็ว สี่ หวา เข้า มา นี้ (ชับ) อ้าย
 ทิด ร์ ขาน (เอง) เจ้า ขา (ชับ) มา ทน ที่ (เอง)
 หม่อมแม่ ศรี มา ตา เรียก ผม ทำ ไม (ชับ) ศรี มา ตา ว่า
 (เอง) กระทบ มา ให้ ชิด (ชับ) กระทบ บอก อ้าย ทิด
 พดาง ร้อง ให้ (เอง) เอง เอน ดุ ขัด ด้วย ช้อย ชน ไป
 บอก พ่อ แม่ แก่ ไซ ตาม บัญญา ว่า ชับ เจ็บ ไซ
 ใจ จะ ขาด เรื่อง วิวาท คี่ วัน นั้น อย่า ว่า ช้อย
 ดอง ล้อ คุณ พ่อ คุณ แม่ ให้ แร้ว มา ความ ใน ใจ ไร่ ชับ จะ บอก
 เอง (ชับ) อ้าย ทิด ส่ง สาร์ นาย ร้อง ให้ ด้วย (เอง)
 หม่อมแม่ ผม เหมือน เขา ช้อย มา ช่ม เหนง ทั้ง คี่ คำ
 สาร์ เพ เขา ไม่ เกรง คัว ผม เอง ผัว เมีย พดอย เลี้ย
 ใจ ถูก จะ เด็ด ถอด ไป มิ ให้ ด้ ชน บอก เจ้า คุณ ล้อ
 รา มา ให้ ด้ (ชับ) แล้ว กตามตา มา ช้าง นอก ไม

บอกใคร จะรับไปพิจิตรขยัน กตัญญู ฯ ๓๐ คำ เชิดนี้

มีค่าน

ชุดที่ ๖

(หลวงแผนจับเส้นหญ้า) ฉากอย่างชุดที่ ๓ คัดคร
มี พระศรีสงคราม นางแก้วกิริยา แดงเข้าไทยแรกมาถึง

ขับ ๑ ครานี้พระกาญจน์บุรี ศรีสงคราม สัตบุ
ชาม ขยาดฤทธิไม่คิดสู้ พระเป็นเจ้าชุกเกล้า
กระหม่อมชู ตั้งเป็นผู้นำราชการเมือง คั้นไม่
น้อยสรว้อยฟ้าเกล้าเกรง ทำเส้นหญ้าพระไวยไม่เข้าร้อง
จึงลงมาอุทธรณ์ไม่ช้าเคือง หวังจะเปิดช่องถูก
กระทำให้ดำเรา ย่างขึ้นบ้านพดุงพดุงร้านอรุณา พอพระ
พิจิตรบุษบา มาถึงเข้า (เอง) เสนั้นใครคล้ายคุณพ่อเหตุ

พ่อเตา (ฉบับ) ก็ตรงไปคุกเข้าตง วันทา ทักถาม
 ตามใจอยากใคร่รู้ (เอง) ชุระอะไรถึงได้จุตงมาหา
 ทั้งคุณ พ่อคุณ แม่บุษบา ฤๅมีศรากลูก อุตรรณ
 ร้อนตั้งไร ๗ คำ เจริญ

ฉบับ ๑ ครานัน พระพิจิตรบุษบา บอกว่า
 (เอง) ศรีมาตาเจ้าเป็นไซ้ เจ็บหนักเจียนจักถึง
 มัดโดย ไซ้อ้าย ทิศขึ้นไปจึงได้มา (ฉบับ) พระ
 กาญจน์บุรี บอกว่า (เอง) หาไซ้ไซ้ เขิญคุณพ่อ
 เข้าไปในเคหา จะได้รู้ร้ายดีศรีมาตา (ฉบับ) ว่า
 แล้วต่างพากันเข้าไป พระพิจิตรบุษบาทั้งห้าคน
 เกดอนก่นนั่งรออยู่หอใหญ่ หมั่นไวยเห็นคุณพ่อ
 มารบวใจ ออกไปไหว้มีตาแตมารดา ๗ คำ เจริญ

ฉบับ ๑ ครานัน ศรีมาตานารี หมองศรี
 เสรีว่าสร้อยถ้อยหา รุ้แน่คุณพ่อคุณแม่ทั้งต้องมา

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผน

๗๓

ถูก ถลา จาก ห้อง ด้วย หมองใจ หมอบ รวบ กราบ ทำว
ท่าน มารดา โคก สือก สื่อน ให้ เด่า ความ ความจริง
ทุก ดิ่ง ไป (เอง) เหลือใจ แด้ว ที่ ถูก จะ ทน ทาน
คุ เกิด หลัง พัง แด้ว ถ้วน แผน หวาย เป็น วิธ ถาย ร้อย แรง
ทุก แห่ง หน ว่าเป็น ชู้ กับ น้อง ชาย พลาย ชุม พล
พระไวย เชื่อ คำ คน เขา ฉั้น ทา แม้น เขา ว่า แก้ว เกิด
ใน ส้มอง ก็ จะ ต้อง แวะ ออก เหมือน เขาหา เป็น อย่าง
นี้ นำ ที่ จะ มรณา (ขับ) นาง กอด ทำว มารดา
เร่า ๆ ไป ข ๘ คำ โศค เจรจา

ขับ ๑ พระพิศุข บุษบา ก็ ส่ง ด่าว พอ แจ้ง
การ แค้น คั้ง ดั้ง เพลิง ใหม่ คา คดอ ๆ น้ำ คา พดาง
ว่า ไป (เฮย) เป็น ไฉน ฉนั้น หนะ ถูก อา เพราะ รัก
พระศรีสังคราม จึง ตามใจ ยินยอม ยกแม่หนู ให้ สัมปรากนา
แต่ แรก เริ่ม เดิม นั้น ได้ สัจญา ว่า ถูก ข้ำ มัน ไม่ สู้ จะ รื้อ ไร

พัง รุ่ง ดาว ชาว บ้าน นอก ซอก นา กิริยา พาท หาด ไม้
 ถึง จะ ผิด จะ พดง บ้าง เป็น อย่างไร เจ้าจะไม่ ค่ำ ต
 ศรี มาตา ให้ ค่ำ มั่น สัจญา ซ้ำ เช่น นี้ เป็น ไร จึง
 ค่ำ ตี เด่น หนักหนา ดัง เสดย ตี ทพิ จับ ได้ มา เดี่ยว แวง
 ซ้ำ รัก เจ้า เป็น เท่าไร ส่วน พ่อแม่ ของ เจ้า ดี เวลา เดียง
 ตู กัด อม เกตยง มิ ให้ หมอง น้ำใจ ได้ ถูก ซ้ำ ซ้ำ ก็ ห่วง ดัง
 ดวงใจ แต่ ไร ไร ยังมี ได้ ให้ ค่อม คัว ถึง โดย โบาย
 ตี มิ ให้ หนัก จน ตู รัก เติบใหญ่ ให้ มี ฝอ ตู แต่ง
 ให้ หมาย ใจ จะ ฝาก คัว กลับ มา ซัว ซัว ร้าย ได้ อยาย
 คน ข ๑๒ ค่ำ เจรจา

ขับ ๑ ความ เจ้า หมั้น ใว้ พ่อ พลาย งาม พัง
 ความ คัง แค้น ทุก ชุม ชน กระทบ กระแทก แดก ดัน ไม้ พรัน
 ตน (เอง) ผม ก็ จน ไม้ รุ้ ที่ จะ เจรจา ธรรมดา เมื่อย
 ตู อง ก็ ต้อง ห้าม ตาม ความ โบราณ ท่าน ย่อม ว่า

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แขน

๗๕

เกาะ เกาะเกิน กำกัน ธรรมดา ไร่ ว่า ผมไม่เลี้ยงโดย
เที่ยง ธรรม ศรี มาตา ข้าก็ ให้ เป็น เมีย หลวง ข้าไทย
ทั้งปวงไม่เกิน กำ ชาวศรีชัย พ้า เจ้า หล่อน ก็ ว่า ในถ้อยคำ
ทั้ง ได้ ให้ ถิ่น น้ำ ทุกปี มา เงิน ทอง ของ เจ้า มี เท่าไร
ก็ มอบให้ ได้ ประเด ทั้ง เคหา ครน ผม เห็น สิ่งไรไม่
ชอบ ดา พอ ผม ว่า เจ้า ก็ เลี้ยง ชน เสี่ยง ดึง ทำ เป็น
โกจร บ่าว ข้า ดา ประชด ตก หลอด อด เต็ม ที่ ต้อง ต้ม
ทำแต่ พอ ให้ หลาบ ปราบ ให้ พัง ไร่ จะ คง เขียว เข็ญ
ดัง เจรจา พระเจ้า แผ่น ดิน ชน เลี้ยง ถึง เพียง นี้ มี เมีย
ไม่ ดี ก็ ชาย หน้า เพื่อน ชุน นาง ทั้ง ดัน จะ นิน ทา
ไร่ ว่า ข้า ไม่ รัก หล่อน เมื่อไร ฤฯ คุณ พ่อ กับ คุณ แม่
บุษบา หาได้ เทดาะ ตี ต่ำกัน ม้างไม่ ประเพณี มี กัน
เป็นฉันใด มี ไร่ ใจจะ ผม จะ ดู ถึง โสดา ธรรมดา ดอก มนุษย์
บุทธุชุน ยัง มี กั หมัน มี ด มด ด้วย โมหา จะ ให้ เป็น

เต่าเขลา ขรึม ซึม หลับ คา สู้ด มัญญา แฉ้ว ที่ ถูก จะ ผ่อน
 ปรน คุณ พ่อคุณ แม่ ดู แต่ ถน กับ พน กระทบ กัน
 ไม่รู้มี สัก กี่ หน จะให้ เมีย เขี่ยม จมูก ถูก เหลือ ทน
 พ่อแม่ผม มี นีน เป็น หวานไป ข ๑๘ คำ เจรจา

ขับ ๑ ท่าน พระกาญจน์บุรี ศรี สังคราม พัง
 ความ ถูก ว่า หา นิ่ง ไม่ (เอง) อย่า พัก ว่า เคย หวา ซ้ำ
 เข้าใจ ตัวระพัด พ่อได้ มา รู้ ความ เพราะ พ่อรัก จึง
 ส้มคื รับ มา เขี่ยม พ่อ กระจะ เติวยม ทุก อย่าง ต่าง
 เหยน หนาม พ่อ ดู หน้าเจ้า เป็น ฟา เหมือน ทา ความ
 มี เมีย ต้อง ค้อง ห้าม แต่ เดิม มา เหมือน นิทาน ท่าน
 ทำว ยศะวิมต มเหสี ต้อง คน เป็น ชาย ขวา ชื่อ นาง
 จันทร์ เทวี่ แด่ จันทร์ ทา ทั้ง ต้อง รา มารดา อัน เคียว กัน
 แต่ พี่ น้อง ร่วม ทั้ง ยัง ทำ ได้ คบ อี เจ้าจรรไร ให้
 มนบ่น ทำ เสน่ห์ เด็ด ถัด มนต์ อารวม จน ทำว

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผลน

๗๗

พี่ เพื่อน หลง ปลง พระไทย ว่า นาง จัน เทวี่ ไม่มี ผิด
กตัญญู เสีย ค่อ ร้อ คิดให้ฉันได้ เคย อ่าน อยู่ พ่อ วย กี่ วั
อยู่เต็มใจ เป็น โฉน ประมาท หมิง ทั้ง คำว่า อยุทธเยศ
เขตร แหวง กำแหง หัว เป็นไทย ชาว รัก ซาคี สำสนา
ไม่มี จน คน คี่ มีวิชา เจ้าไม่ เชื่อ พ่อ ว่า จะ เสีย คน ๗
๑๒ คำ เจจจา

ฉัน ๑ สร้อย พากบ อี ไหม อยู่ ไม ห้อง พัง
คุณ พ่อ หัว พอง สยของ ขน โฉด ออก มา ถอย หน้า ว่า
ถน ๆ (เอง) ไค ทำ เส้น หี่ เด็ด กัด เขา คัด มา บัด นี้ ฮู้
อยู่ แล้ว ว่า พ่อ วย ค้อ ย แผลด แผลด ไป จน มีด หน้า
ทุก เข้า คำ ฮ่า ถ้อย คอย บิดา เมื่อ ไห้อ่ ท่าน จะ ลง มา
ได้ จัน มัน เดียว น คุณ พ่อ มา นำ ตี ใจ เป็น โส ไม่
จัน คน มนค ขนนั้น ฮู่ป ฮ่าง อย่าง ไห้อ่ ได้ ถ่น กัน ฮยา
ฮ่า เลย ควัน จะ คำ ไป ๗ ๖ คำ เจจจา

ชับ ๑ พระกาญจน์บุรี^๕ หน้าคำอึ้ง (เอง)
 อูเหม่มิ่ง ออย่าทำ อี หน้าไพร่ อี เมี้ยเฮี้ย ออย่าซ้ำ เร็ว
 หวาไป หยิบ กระจก ที่ ออโดย เขา ส่ง มา (จับ)
 อีเมี้ยรับ ดิ่ง กหลบ เข้า ห้อง ใน หยิบ กระจก บานใหญ่
 กระดาก ป่า เทศ แท้ เทียง คีมี่ รวาคา (เอง) นี้ ปะคำ
 คั้น ฉ่อง ฉาย พระ นายโดย (จับ) พระกาญจน์บุรี ฉิน รับ
 จับ กระจก เรียก กระดาน ดิน ส้อยก มา วางใกล้ ทำผง
 ลง วิชาปาลงไป ถบ ผง ลง ได้ กระจก พด้น เค้กคาถา
 ว่า ครบ จับ คีร์คะ (เอง) โอมเดชะ พระเวทพิเศษ ขยั้น
 ถ้าใคร ทำมนต์ ยาใจอาธรรม^๕ เพียง รูปมัน สูงโมถ์ โทน
 โทษคา ข ๘ คำ รั้ว

ร้องเชื่อ ๑ บังเกิด เป็น รูป นิมิตร ติด กระจก ออก
 ต่อ ออก อิง กัน ยัน หน้า ใบ รั้วรัต มัดกระคัด กัน ส่ง รา
 พระแผนฮา ร้อง ถัน (เอง) นั้น เป็นไร (ร้อง) พระ

เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน

๗๘

พิจิตร์ บุษบา ทั้ง ข้า คน ต่าง เห็น มนต์ ดั่ง จง ทั้ง เวื่อน
ใหญ่ หนีบ กระจก ยกยื่นให้ หมั้นไวย (เอง) นี่ยไร
เอง ดู หู ขยับ ข้า ๗ & คำ เจรจา

ชั้น ๑ เจ้า หมั้นไวย เม็ด หน้า หาดู ไม่ (เอง)
ผม เข้าใจ ทน ทำนองไม่ ต้อง ว่า ผม ทำ บ้าง ก็ เป็น
เช่น บิดา มิ ไร ว่า ว่า คุณเท่า ไม่ เท่า ทน मैं ไม่ ดี
ที่ โหน ได้ พันโทษ โองการ โปรด ดี เวียง เชียงใหม่ นั้น
จึง ได้ มี ความ สุข ทุก คืนวัน พุทโร้ ๆ โมหันต์ เต็ม
ประดา ศรี มาตา ถ้า ผิด สัก ปานไร คุณ พ่อ ก็ ไม่
มี จิตร จะ คิด ว่า ผม ทำ ไม่ ไคร เป็น เช่น บิดา ผิด ก็
ว่า ตาม ผิด ไม่ คิด ไคร ๗ ๘ คำ เจรจา

ชั้น ๑ พระแผน แค้น โกรธ โดด ทิ้ง (เอง)
อุเหม่ มิ่งดำ เด็ก พ่อ เดิน ได้ (ชั้น) กระจอก ครอบ ดูน
แค้น แร่ เข้า ไป พระ หมั้นไวย ดิ่ง ผวา (เอง) ย่า

ช่วยที่ ๗ ๒ คำ เจริญ

ชั้น ๑ ทอง ประศรี ตกใจวิ่งไปโหยง (เฮง) ถุด
 อ้าย ท่าบ่าดำโพง ตายโหง ด้ ช่ม เหว่ หลาน กุโย อ้าย
 อับ ปรี หนอย อดด ว่า คัด ดี มี วิชา หึงจอง ทอง ว่า
 ล่อง กระจกได้ เข้าใจ ว่า ยิง ยอด อดด หมู หม่า มิ่ง ทำ
 เป็น กู ก็ เห็น ชยุ อัครา เฮ้ย กูไม่ ปรากฏา จะ เชื้อใคร
 ทำไม กับเด่น กตให้คนดู โส้ย อ้าย แรก ครัง กระหมั้น
 ก็เด่น ได้ โยน ตูถ ทอง คัด ได้ ดี โย อม ฟัน อมไฟ
 ได้แดงๆ ๗ ๒ คำ เจริญ

ชั้น ๑ พระพิจิตร บุษมา ก็ ตกใจ ระวังห้าม
 ตามได้ ลัง เลียง แข็ง ญุด ชาย กระเบน เหนียว ลัน เรียว
 ลัน แวง นาง บุษมา คร่า แย่ง คุน ฟัน ได้ พระศรี
 ลังคราม อาราม ญุน หนุได้ คัด เกรง พระพิจิตร ด้วย เห็น
 เป็น ผู้ใหญ่ บุษมา จึง ว่า กับ หมั้น วย (เฮง) จะขอ

เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน

๘๓

ตา ถูกไป เสีย สัก ๗ ขลุ่ย เอล็ดอ เหล็ดอ ทน ด้วย ทอง ไล้
จะ คดอด ดู แล้ว จะให้ ขน อยู่นี่ จะ คัง เขียว เขียว
กัน วัน คี่ ศรี มาทาน้ำ ที่ เสีย ชีวิต ๗ ๖ คำ เจริญ
จับ ๑ เจ้า หมื่นไวย วรนาถ เกียว กรวด จิต
พัง รหัด ฉะยว ญน หุน หัน ไม่ วัจุม กระทบ กระทบ
แตก ดัน (เอง) ขย่ำ ข้ำ พถัน เดย หม่อม แม่ ศรี มา ตา
จิต เข้า ของ เงินทอง ส่วน ของ เจ้า เร็ว ๆ เข้า ขน ลงไป
ถัน ทำ ไป อยู่ เกิดมือง พิ จิตร กับ บิดา ค่อ คดอด ดู
ออก มา สัก ทำ คน จึง กตบ มา หา เรา เหมือน เก่า ก้อน
คุณ พ่อ คุณ แม่ แก จะ สอน ให้ เป็น ผล ไป เกิด ๕ ศรี
มาตา ขย่ำ กัง วด ขน ของ ตง บรรทุก เรือ กัญยา (จับ)
บุษบา ว่า (เอง) ซ้าย พระนาย เข็ย ซ่าง แ่งขน
อะไร เดย แรง นก หนา กระทบ กระทบ แตก ทำ บราญ

กรรมหนะคำ จะมีให้ไปก็ว่าแต่โดยดี ไซ้ว่าข้าจะ
 ดงมาว่าชาน หัวหาญช่วย หึงให้อิ่งมี ไซ้เอ้เก้า
 เข้าใจเป็นไรมี ถ้าเด็กว่าข้านี้พอเข้าใจ เจ้าสิ
 เป็นพระนายแม่ยายจน แต่เหลือทนโศกดับวัน
 ไม่ไหว พอคิดบ้างแต่หลังมั่งเป็นไร เว้นแต่ไม่ได้
 เบ่งเจ้าออกมา ถึงเจ้าจะเนรคุณไม่คิดมั่ง เหลือ
 หลังดูข้างนี้ไซ้พ่อชา หัวหงอกออกขาวสาวกันมา
 หือเพราะอีศรีมาตาพาเจ็บใจ บ้านเมืองของกู
 ก็อยู่ ใครหาข่มเหงกูเช่นนี้ไม่ มั่งแกดงไซ้ให้
 อ้ายทิดขึ้นไป บอกว่าเป็นไซ้จึงดงมา ถ้ากูรู้
 ว่าวิวาทกันกับผัว เคืองหัวแม่ต้นอุบาทว์ไม่ปรากฏ
 ดั่งแต่วันนี้ไปไม่ขอมา ตามแต่วาสนาเกิดขาดกัน
 เจ็บไซ้ก็อย่าได้ไปบอกกู ผีต่างกูไม่ดูเป็นแม่น
 มัน ถึงมั่งจะอยู่ คักอีกครัน กูจนกูก็จะคืนไป

เรื่อง ชุน ช้าง ชุนแผน

๗๓

ตามจน เสียแรงแต่งไว้จะได้ฟัง หมายถึง กู ก็ เห็น
ไม่เป็นผล มัน กัด เป็น ไฟร์ เข้า ต่ คน จะ กัง วณ
ด้วยมัน ไป ทำ ไม นึก ว่า เตือดใน ตัว มัน ชั่ว ช้า ยอม
ควัก สักกะตา หา หวง ไม นึก เสีย ว่า อ้าย พม่า มัน
คร่าเอาไป ดั้น อาไ้โดย ต้ม กั้นจน วันตาย ๗ ๒๔ คำ เจรจา

ชั้นเอง ๑ คู้เอาเกศ เออ วุ่น แล้ว คุณแม่ ชึ่งแซ่

โครมคราม ห้ามใจหาย โครเถ่า เขา จะ นั้ ว่า แม่ ยาย
เป็นผู้ใหญ่ไม่ แยม ภาย วุ่น วาย ะไร ตี้ ชั่ว ด้ว เมีย
เขา ตี้ กั้น เขา หา ช่า หา พัน กั้น ถึง ไหน ไม หาย โกรธ
ก็ จะ ตี้ ชี้ กั้น ไป เป็นผู้ใหญ่ ควร แต่ จะ ปรง คอง
นี้ กัด บ้า หา เป็น เช่น นั้ ไม จะ กระชาก ตากไป ให้
ไถด ห้อง แกต้ง ยุ ธุก ดาวให้ ใจ คนอง แล้ว มา ร้อง
แปรวัน ๆ แค้น ประจาน นิง อยุ่ โยเถ่า เจ้า ศรี มาตา
ไม่ ดั่ง เสียง เกียง ต่าให้ ฉาน ๆ หม่อมแม่ ท่าน อยุ่ เป็น

กะ ทัฬหาต ไม่เหมือนน้ำใจ ท่าน จึง โกรธา ข้า กถ์
 เจ้าแล้ว แต่ น้ไป ถึง ด่วง เณท์ อย่างไรไม่ ต้ คำ จะ เป็น
 เครื่อง เคื่อง ชุ่น ฝุ่น บา.ทา มารดา แค่น ชัด ถึง ตัด รชน
 เมื่อย กถ์ ฝัว อยู่ ไม่ คุ แคน หม่อม แม่ เจ้า เกียง แทน
 อยู่ย่อน ๆ แม่ ถูก ส่าว นึ่ง เจยไม่ เคย งอน ท่าน แม่
 มา ว่า สอน ให้ งอน งต กระทบ กระทบ แคน ดัน ทุก
 อัน ว่า ไตร โส ดา นาคา จะ ได้ อด ด่วง เณท์ กัน คุ ให้
 วัฐศ์ สู้ อด เพราะ เห็น เป็น แม่ ยาย คุณ พ่อ เป็น ไร
 ไม่ว่า ชาน ทุก ไร ไร ได้ รวง ความ กัน ง่าย ๆ คำ ถูก
 คุ ถูก ฝน เณท์ สบาย บ้าย ถึง ช้าย พม่า รา มัญ ฝน ส
 ขอ พ่อ แม่ ก็ ยก ให้ เหนอ แต่ แรก เป็น ไร ไม่ เลือ ก สัน
 โกรธา แล้ว ชอน ว่า สาระ พรพรรณ ปรัก ปรัก ไร ส่ ความ เณท์
 ตาม ใจ ข้า เจ้า นี้ และ เณท์ ช้าย พม่า แต่ แรก ท่าน
 หตัม คา หาว วัไม่ เดียว น ตัด ฝน สูง เจ้า ฝุง ไทย จึง

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

หลง ยก ถู ก้าวให้ เพราะ หดับ ตา เดียว นเมยช ตา ตู รุ
ใช้ ไทย จะ มา กระชาก ตกไป เตี้ยต่อหน้า เขาไม่ให้
ไป เหมือน งาน พาด โกรธา อย่า ว่า แต่ ยก มา แต่
เพียง นี้ ถึง จะ พา กัน มา ตัก ห้า พัน เขียว เขียว เต็น
กัน ให้ บ่น บี้ ตู กั้น จน ขน หยของ ตอง ตู ชี ใคร ตี
เชิญ มา พา ไป ตู ข ๒๔ คำ เจรจา

ฉบับ ๑ พระเจ้าเมือง เรื่อง ฤทธิ ศรี สงคราม กัด
กราม ตา เข้ม ฟุ้ง อยู่ (เฮง) เอ้อ อ้าย ไวย กระไร หนะ
กล้า ต่อ หน้า กู ช่ม ชู ชย เต็น เป็น ผัก ยา ชี ชำ หัก
พ่อ เป็น คอไม้ และ ใ้ ว่า เต็น ไม่ เป็น ต่ำ นับ มิ่ง
ไม่ได้ อ้าย ใจดำ ใช้ ถ้อย คำ ยาม ชำ สาราณ ึ่ง
มิ่ง เห็น กู ยาก ทวิ พัย จึง ไม่ นับ หน้า ว่า เรา ทำน ช่ม
heng แม่ ยาย อ้าย ส่ามาน คุณ แก ปาน พ่อ แม่ ของ กู มา
มิ่ง ใช้ ก็ ได้ แจง เนอ ความ หลง กู ได้ เต่า ให้ มิ่ง ฟัง

เป็น นก เป็น นนา เมอ ตก แม่ มิ่ง น ชน ช้าง มา ไม่ พัง
 พา ท่าน ได้ ก็ ดู เอา จะ พา กัน ฉิบ หาย ตาย โหง เดี๋ย
 มิ่ง จะ ได้ มี เมีย ที่ ไหน เถ่า ยัง กลับ มา ช่ม ชู้ ทำ ดู เเบา
 ช้าย ชี เค้า คน อัก ตัญญู มิ่ง เป็น แต่ พระ ไวย ยัง เพียง น
 ถ้า เป็น เสนาบดี จะ ครัน อยู่ เป็น ไว เป็น ไป จะ ได้ ดู
 กู ก็ เป็น พระ ทหาร กาญจน บูรี จะ ขอ หั้น พัน วย่า ส้ม
 หน้า หน้า (ชับ) วัง กระโดด โดด ถลา ว่า เคือง จี พระ
 ไวย กัด ด้วง อ (เอง) ดูก ขอ ที่ (ชับ) กระโดด หัน
 ตัว สั้น วัง วัน มา ทอง ประศรี ร้อง ไป (เอง) ทำ ไม หือ
 (ชับ) ส่อง มี อถือ สาก คำ มาก ง่า (เอง) ช้าย หน้า
 ด้าน ทยานใจ ไม่ เข้า ยา เขา ว่า กัน ดูก เขย กับ แม่ ยาย
 งุ่น ง่าน กง การ อไร ของ ตัว ประดม หัว พดอย เหา เอา
 ง่าย ๆ ของ หดง พอง ชน จน ดูก ช้าย ร้อง ต่ำ ทำ ทาย
 แต่ หาดาน กู กู ถนอม ก่อ ม เกิด ยง เถยง ใต้ แต่ อายู

ขอไวยยังเด็กอยู่ อ้ายชาติช้ำช้ำสองตาไม้แถม
 มุดหัวหง่าทำเจ้าชู้อยู่ในคุก ขอไวยไปขอมีง
 ออกได้ ชั้นไปตั้งเชิงใหม่ได้เป็นสุข ได้กินเมือง
 กาญจน์บุรีไม่มีทุกข์ กัดมีมาหาญ รุกธู
 มีคุณ ฉามิ่งเป็นผู้ดีมากชั้น เมื่อกระหน้เขา
 เรียกว่าอ้ายขุน หนอยเป็นเจ้าเมืองกาญจน์บุรี
 ฉิมบุญ ถิ่นบุญคุณ ขอไวยไปขอมา เชี้ยมีงไม่ไป
 เดี้ยให้พันเรือน กุมีค้อยให้เด็ดเบอนถึงค้อยว่า
 (ฉบับ) มีอเห็นบชายกระเบนร้องเกนมา (เอง)
 กัดมีงมาอย่ารังรอ ๗ ๒๖ คำเจรจา

๗๖ ๐ พระหมื่นไวยแอบยาร้องว่าไป (เอง) ไม่
 พอที่เลยอไรนี้คุณพ่อ เกรี้ยวโกรธโดดถดถามา
 คำทอ ให้เพื่อนบ้านเขาหัวเด่นเกรี้ยวๆ เมี้ยผัว
 ชั่วดีโกรธตีกัน แม่ยายมาถียงตันอยู่เกรี้ยวๆ จะเอา

แต่ใจคนไปคนเดียว เขียวเขี้ยวจะให้ม้อยตาม
 ถ้อยคำ ส่วนถูกตัวชั่วช้าไม่ว่าไม่เขย กัดบีบมาแ
 แต่ถูกเขยออกพด้าๆ สาระพรรณต้น แคน กะแทกคำ
 ใจใครไม่ช้าก็ช้าคน คำสาวถูกเปรียบแต่มิหน้า ช้า
 ถ้าเด็กเมิกกะเชอเพื่อกาหล สุดที่จะคือ ค้านทานทน
 ถึงเดชทาชทรชนไม่เช่นนี้ ถ้ามันช่วยดอกผูกเป็น
 ถูกเขย ก็หาเถียงไม่เคยให้จู้จี้ จะทนทานค้ำ
 หน้าทั้งคามี่ ถึงดำแม่ ออกมีไม่เจ็บใจ นี้ก็หา
 ได้ช่วยมาไม่ดอก ช้าหาเป็นถูกครอกของใครไม่
 จะขึ้นเสียงเปรียบดำดังช้าไทย อันจะละเลยให้อย่า
 ฟังคิด แต่คึกเคือเหนือไต้ยังไปรบ มิได้หลบถูก
 มนคนสักหนิด คนอื่น ๆ หมั้นแสนไม่แคลนฤทธิ์
 เว้นแต่เจ้าชีวิตและจันใจ ข ๑๔ คำ เสรจา

ฉบับ ๑ พระแผนร้องเป้วน (อง) ถูกฉิบหาย

เรื่อง ขุน ช่าง ขุนแผน

พ่อ ตา แม่ ยาย หา กัดไม้ ขวด อิทธิฤทธิ์ ว่า มากไป
 ใคร ๆ ไม่ กัด ทัว แผ่นดิน จะ ตั้ง ยื่น เย็บ ตาไม้ รา ถอย
 กัดก็ ไม่ กัด เตี้ยหมด ต้น ถัดว่าไม่ งอน ง้อ ขอใคร ถิ่น
 คู่มั่นทนเด่น แต่ บ้านนี้ เป็น ขุนนางโตใหญ่ ชื่น ไหนเล่า
 คง เขี่ยบ หัว อ้าย เก้า เด่น บั้น มี เห็น คุณย่าตามใจยิ่ง
 ได้ ที่ ตั้ง แค้น ขาด กัน จน วัน ตาย ถ้า ญู ตาย อ้าย
 ถูก ชาย ขย่ำไป เมา ถึง ชี วิค ขอ เจ้า จะ ฉิบ หาย
 ผู้ มั่ง ภู ก็ ไม่ ไป กัด กาย หมาย แต่ จะ เขา ชี วิค กัน
 พา พัน ของ เรา ที่ เขา ใจ ไป เขา มา คั้น ให้ รม รมัน
 มี คู้ เมื่อ ไร ได้ เด่น ถิ่น ถ้า ไม่ ให้ จะ ได้ พัน เขา
 เดียว น ๗ ๓๐ คำ เจรจา

ฉบับ ๑ พระไวย วังไป กิ่งใน ห้อง ร้องว่า (เอง) โธ
 คุณ พ่อไม่ พอ ที่ คดง โมโห พาโต เป็นโก ตี กิ่ง จะ
 คี คบ ค่อยไม่ น้อยใจ นี้ กัดไม้ให้ คน ชน มา พัน ฝอย

พลอย ตัด ถูก กำ พรว้า จะ ชำ ได้ (จับ) จับ คาบ ทูต หัว
 กัด สุดใจ ออกไป เกรง พ่อ จะ ฟาด พัน (เอง)
 คุณย่า ๆ ๆ เจ้า ขา ไปรดมานี้ (จับ) ทอง ประศรี รับ เขา
 ชม ชมนั้น ถึอ คาบ คุณ กะดก งก ๆ งั้น ๆ รับง คำ คา
 ษัณ ออ อังไป (เอง) กู นี้ กว่า คน ดี อ้าย ด้ เบรด กถับ
 เพศ ให้ แด้ว กถับ คั้นได้ พัน หัก หัว หงอก กถับ กถอกไว
 ใคร จะ เจรจา ได้ เหมือน เช่น มัน ไหน ะไร นก หนา คำ
 กี่ เพอง รว กับ คำ ดอว เมื่อง เจียว ฤ ๆ นั้น ฤ ได้ หัว
 ไป เดียวนี้ แต่ กี่ แต่ วัน พัน ปลา กี่ ไม่ เข้า มึง เขา ไป
 อ้าย ชาติ คน บัด ดี ไม่มีจริง (จับ) พุด ฌับ ๆ กถับ
 ษั ษั ษั ให้ (เฮน) อ้าย ษั กรวน กวนได้ แต่ ขอ วย
 เข้า ด้วย ถูก ด้ ไฟ ไร่ ด้ ด้ (จับ) พระแผน ฌับ หยิบ
 เอา คาบ มา ไหว้ มารดา ด้ บัด ถูก ไป จาก ที่ นาง แก้ว
 ภิรยา ตาม ด้ มี่ ศรี มา ธา บุษมา กี่ ฌา ใด ๓ พระ

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผน

๕๓

พิจิตร คิด หลัง พระแผน มา อัน อาโดย ศรี มาตาน้ำตา
ไหล ถึง ดับ แด บัง จะ ดง กระได พุกจาปราไศรย
กันไปมา พระพิจิตร มุขบาก็ว่าไป (เอง) พ่ออาโดย
ถูกรัก เป็น นักหนา ส่วน เจ้าก็ จะ ไป เสีย ไกลตา ศรี
มาดาไม่ รู้ อยู่ ะใคร พระโวย เห็น หน้า ทำ ชิง ชัง หา
เหมือน เมื่อ แต่ หลัง เคย มาไม่ เชื้อ ถือ สร้อย ฟ้าทุก
ทำ ไป เขา คง ยุง ให้ แต่ ด่า ตี จะได้ ฟัง คุณ ย่า ก็
หาไม่ แก เหลว ไหล หดง เดะ ูเฟะ เต็ม ที่ จะ ฟัง พา
หน้า ไหน เห็น ไม่ มี พ่อ น หนักใจ ด้วย ไกลตา (รับ)
พระแผนกราบท้าวว่า (เอง) เกด้า กระผม ย่าปรารมภ
ไป เตย เตย ตี กว่า จะ เป็น อไร มี กับ ศรี มาดา ถูกรัก
ตั้ง ดวง ตา ย่า รกาย ถูก กลับ ไป ไช้ ถูก จะ เตย เต
คง จะ แก่ แค้น มัน ให้ หาย ถึง แม่ หนู อยู่ เบียดยว เดี่ยว
ตาย จะ ให้ พราย ทั้ง สอง อยู่ บอง กัน อ้าย โวย มัว

หมอง ท้อง ยา แผลด ยา แก่ แรด แปรต เบอน ถึ เพอน พน
 จัง หลง เชื้อ พัง ความ ไป ตาม มัน ดิบ ห้า วัน แด้ว ถูก
 จะ กลับ มา ที่ เจ็บใจ นั้นไว้ รุระณ ขอ รบ มี มัน
 ให้ กดม ส้ม น้ำ หน้า จะ จับ ทั้ง ทรู คน ทำ มนต์ ยา
 แก่ หน้า คุณไว้ ให้ จง ดี (ขับ) พระพิจิตร บุษบา จึง
 ว่า ไป (เอง) พ่อ เห็นใจ เจ้า มา แต่ ก่อน ก็ ซื่อ ตรง
 ดง คด เจ้า ไม่ มี นับ มี มา แด้ว พ่อ วางใจ ค่อย อยู่
 จง ดี นะ ศรี มา ตา พัง พ่อ แม่ ว่า อย่า ร้อง ให้ พ่อ แม่
 ใช้ ไม่ รัก ถูก เมื่อไร อยู่ ได้ ก็ จะ อยู่ ดู เกิด หน้า (ร้อง)
 ครน ปลดขอบ ถูก รัก แด้ว ก็ ดง เรอน ын เออน ฮา โดยใจ
 เชื้อ ซ่า ถูก ส่าว กราบ พ่อ แม่ แด้ว สุด ตา พระพิจิตร
 บุษบา ก็ ตา โถด ข ๓๖ คำ เพลง ดิ่ง
 ขับ ๐ ครานัน พระแผน แด้น ฎาฎุทธิ พระ
 พัจจิตร ตับ ตา รา ไม่ ไหว ถอด ตาม พา พัน ын แด้ว ง

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผน

๑๓

โกว หวด เข้าไป หน้า หอย นรช ที่ พวก บ่าวไพร่
พระไวย ตกใจ วัง ทั้ง ผู้หญิง ผู้ชาย ตกายหนี พระแผน
แค้นใจใช้พ่อตี (เอง) อ้ายไวย ๆ มา เดิน กัน
เด็ดขาด กันไปใช้ ลูก พ่อ กู แก่ เล้า เข้า ซ้อม ไม่ ขอ พรัน
ถึง กู คาย หงาย งอ กู ขอ พัน เมีย ม่อย นิ่ง ด้วย กัน ก็
ดู เอา เสีย หดบ หัวไปไหนไม่ออกมา (จับ) เตะกระถาง
แตก ปา หัว นอน เข้า ปา บัง ๆ หดาย ครั้ง ดังไม้ เมา
พระไวย เข้า เรือน เลี้ยบไม้ เกรี้ยบ เถย ทอง ประศรี ร้อง
คำ ใน ตา ชัน (เอง) คโมย ปลัดัน กตาง วัน ชาว
บ้าน เข้อย แต่ น้อย คุ่ม ใหญ่ กู ไม่ เคย เด็กเหวย
ไป บอก กรมเมือง มา (จับ) พระแผน แค้นแม่ ไม่นิ่งได้
ปากระถาง ผาง เข้าไป ที่ ริมฝา ทอง ประศรี ร้อง (เอง)
ว้าย กู คาย ตะวา (จับ) บิด ประศู ร้อง คำ เช็ดโร ข
๑๒ คำ เกรจา

ชับ ๐ ครานัน คุณหญิง แก้ว กิริยา เห็น
 วุ่นวาย นักหนา พากันได้ โดมเด้าเอาใจ ใช้เชิง
 โย (เอง) พุกไร้ ๆ จวน คำน่ารำคาญ (ชับ) พระ
 แผน พยักเมี้ยเดินเรียไป ศรีมาตาร้องให้น่าดังสาร
 ถึง บรรได เรือน ก็ ยั้ง มั่ง มาน กราบกราน พระแผน แมน
 มิดา (เอง) พ่อ เจ้า ประคุณ ทูตหัว ของ ตุ๊กเฮี้ย จะ
 ละเตย ตุ๊กไฉ่ ไม่ เห็น หน้า ตุ๊ก จะ พึ่ง บุญใคร ด้วย
 ไกล ตา สร้อย พ้า เสียด แซง ตำระพรรณ พระ
 นายไวย เหมือน ไฟ กำ เวน หลง เขา ยุง ยัว ยวน
 ให้ บ้วน บัน เขา ฟัน ฝอย ทอย ประทุก ชุกตะมัน
 ไฉ่ นันวัน ตุ๊กจะไหม้ ไฟแปน จุน (ชับ) รำ พดางนางชั้น
 อูรายะเยือก ตายาย ฌม กัม เกิดอก กระดานฝุ่น (เอง)
 ตุ๊ก คงมวดย ช่วย ตุ๊กด้วย พ่อ เจ้า ประคุณ (ชับ) กอด
 ทาว พ่อ ชุกมุน วุ่น วันทา พระ แผน แต้น พิศ วิชาศตุ๊ก

เรื่อง ชุน ช้าง ชุน แผ่น

๗๕

(เอง) พ่อ ก็ ผูกใจ รักเจ้านักหนา พ่อได้ ตั้ง
พราย รวง อยุ่ สองรา คอย รักษาไทย ผัว อย่า กัดจี้เลย
พ่อไป พ่อจะได้ กระทบ ทพิ หวด มา จับ อ้ายไวย จึงไม่
นัง เคย ทำให้ ปวดชวด จองหองเมืองเยาะ เยี้ย จะ เคย
เคย ปว่า ทอย อี สร้อยฟ้า ซักไซ้ ให้ กัดบับเป็น
ดักย ตำระพัดมนต์เด่นที่ เด่ที ฎากา กัดบับไปเรือน เกิด
ซี ศรีมาดา จอนเพ ฎา คำ พ่อจะ ขอไป (ขับ)
ศรีมาดา ไค่กาวันทา พ่อ น้ำตา คดอๆ สิ้น ให้
ย่อง เหลี้ยว หัด มา เหลือ อาโดย พระแผน ถอนใจ
ใหญ่ ไป ชุน ช้าง ข ๓๘ คำ เจ็ด ฉิ่งโศค

บิต ม่าน หมด ชุก

ศุภมัตต

